

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Concilia Galliæ Narbonensis

Baluze, Etienne

Parisiis, 1668

Concilium Vavrense Habitum anno MCCCLXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14646

à quo factus est Episcopus Nemaufensis post Ber-
trandum tunc defunctum literis datis Avenioni xv.
Kalendas Octobris anno MCCCXLVIII. qua
exant in archivo Archiepiscopi Narbonensis. Un-
de patet errare eos qui Johannem ad eam cathe-
dram pervenisse volunt anno tantum MCCCL. me-
diòsque inter illum & Bertrandum collocant Pau-
lum & Jacobum de Deucio, qui hinc removendi
sunt. Creatus Presbyter Cardinalis Tituli sancti
Marci ab Innocentio VI. anno MCCCLXI. xv. Kal.
Octobris, dictus semper Cardinalis Nemaufensis.

Ceterum hujus Biterrensis Concilij canones
sunt valde mendosi ac muti in codice MS. Ec-
clesiæ Helenensis, unde eduntur. Sed præstat ea sic
depravata ac muti habere, quam his carere, Emen-
dari autem facile possunt ope canonum Concilij
Avenionensis habiti anno MCCCXXXVII.

CONCILIUM VAVRENSIS

Habitu anno MCCCLXVIII.

URBANUS V. Pontifex Romanus restituendæ
veteri disciplinæ ecclesiasticæ valde intentus,
non alia seu meliori seu faciliore ratione id fieri
posse putavit, quam si Conciliorum provincialium
celebratio revocaretur in Ecclesiam. Ea de causa li-
teras quaquaversum scripsit ad Metropolitanos, ut
eos excitaret hortareturque ad resumendum mo-
dum celebrandi Concilia suarum provinciarum;
stantque adhuc plurima Concilia per eas tempe-
rates habita in variis regionibus, in quibus de re-
formatione morum præcipue actum fuisse animad-
verto. Inter ceteros vero Metropolitanos ad quos ea

de re scripsit, Narbonensem non omisit, virum magnæ tum famæ, & qui nobilissimæ provinciæ præsidebat. Fuit huic viro erectum ac sublime ingenium, tum etiam magna cura restituendi pristinos honores Metropolitanorum. Intravit itaque in animû ejus illa pulcherrima cogitatio, rem magni exempli plurimæque auctoritatis ac dignitatis se esse facturum, si quemadmodum Gasbertus prædecessor suus, quum Arelatensi cathedræ præsidebat, duo Concilia celebraverat ad quæ convenire procuraverat etiam Metropolitanos & Episcopos provinciarum Ebredunensis & Aquensis, (quod observatum etiam fuerat in nuperrimo Concilio Aptensi) ita ipse synodum cogeret ex conterminis provinciis Tolosana & Auscensi, fieretque Concilium generale trium provinciarum. Et primò tentavit Gaffredum Archiepiscopum Tolosanum, utpote viciniorum, ac nuper distractum à provincia Narbonensi. Et is quidem facilè consensit, suctus obsequii desiderii Archiepiscopi Narbonensis, cujus suffraganeus non ita pridem fuerat, ex Carcassonensi cathedra translatus ad Tolosanam. Quia verò per illa tempora persuasum vulgò erat non licere Episcopis diversarum provinciarum convenire ad celebrandum Concilium absque permisso Romani Pontificis, Petrus Narbonensis Archiepiscopus ad Urbanum ea de re scripsit, ut consensum ejus eliceret, ac facilè impetravit. Eadem facilitate Arnaldus Auscensis Archiepiscopus in partes tractus, Episcopos suæ provinciæ convenire jussit ad Concilium istud Vaurense, eique vice sua interesse Philippum Abbatem Soricini. In quo illud interim adnotandum est, hunc Abbatem, quòd Vicarius esset Archiepiscopi Auscensis, tertium ubique locum obtinuisse in Concilio supra cunctos Episcopos, ne

mine repugnante. Ceterum, istius Concilij canones magna ex parte sumpti sunt ex duobus Conciliis quæ à Gasberto Arelatensi Archiepiscopo habitata sunt apud Avenionem, in prioratu sancti Ruffi, annis MCCCXXVI. & MCCCXXXVII.

GAFREDUS THOLOS.] Fuerat ille antea, uti dicebamus, Episcopus Carcassonensis, ad Tolosanam cathedram translatus auctoritate Innocentij VI. anno MCCCLXI. VI. Idus Martij, cum ea sedes vacaret per mortem Stephani Archiepiscopi Tolosani. Hunc autem Gaffredum fuisse ortum ex nobili familia Vairoliorum apud Cadurcos valde puto. Obiit autem anno MCCCLXXVI. die decima mensis Martij, ut patet ex Necrologio Ecclesiæ Tolosanæ.

ARNALDI AUXITAN.] cognomento Alberti, qui fuit filius fratris Innocentij VI. Romani Pontificis, antea Episcopus Agathensis & Carcassonensis, demum Ausciensis Archiepiscopus creatus anno MCCCLV. die XVI. Januarij, ut fidem faciunt veteres membranæ Ecclesiæ Ausciensis. Anno MCCCXL. cum Stephanus Archiepiscopus Tolosanus, qui S. R. E. Camerarius erat, in fata concessisset, Arnaldus factus est Camerarius. Post sex deinde annos iussu Urbani V. adornavit breviarium seu collectionem omnium privilegiorum Romanæ Ecclesiæ concessorum, tam ab Imperatoribus, Regibus, & Principibus, quàm etiam ab aliis, quæ Avenione extabant in Palatio Papæ; ut docet præfatio ejusdem Collectionis in codice Collegij Fuxensis, quem olim Tolosæ vidimus, quæ sic habet. *In nomine sanctæ & individue Trinitatis Patris & Filij & Spiritus sancti. Amen. Anno à nativitate Domini millesimo trecentesimo sexagesimo sexto, Indictione quarta, die vigesima septima mensis Junij, pontifi-*
d iij

catus Sanctissimi in Christo Patris & Domini Nostri Domini Urbani divina providentia Papa quinti anno quarto, Reverendissimus in Christo Pater Dominus Arnaldus eadem gratia Auxitanensis Archiepiscopus, dicti Domini Papae Camerarius, viva vocis oraculo sibi facto hoc opus fieri & compilarari fecit per certos ipsius Domini Papae scriptores, de diversis privilegiis, instrumentis, & scripturis Sanctam Romanam Ecclesiam tangentibus, in Palatio Domini Papae videlicet Avinione inventis. Continet autem hic codex ccxxiii. folia. Anno sequenti eadem de causa profectus in Italiam iussu Urbani, quamplurimas civitates jurejurando adegit profiteri esse & debere esse de dominio mero & mixto imperio Domini Papae & Ecclesiae Romanae, ab earumque iudicis & procuratoribus ob eam causam suscepit reverentiam & obedientiam debitam & devotam. Extat istarum rerum testis fidelis vetus codex MS. in bibliotheca illustrissimi viri Johannis Baptistae Colberti, ex quo intelligimus ista quoque, ut superiorem collectionem, Arnaldo mandata ab Urbano fuisse viva vocis oraculo. Nam haec in ipso statim initio leguntur: Anno Domini mcccclxvii. die xxi. mensis Iunii, in Viterbio, in palatio apostolico, Iohannes Amatoris &c. Et paulo post: Vobis Reverendissimo in Christo Patri & Domino Domino Arnaldo miseratione divina Archiepiscopo Auxitanensi, Domini Papae Camerario, Commissario ad infra scripta per Sanctissimum in Christo Patrem & Dominum Nostrum Dominum Urbanum divina providentia Papam quintum viva vocis oraculo specialiter deputato, ego Iohannes Amatoris civitatis Verulanensis iudicis & procurator communis ac universitatis populi & hominum praedictae civitatis Verulanensis &c. Mansit autem in Italia sa-

tis diu noster Arnaldus, & anno MCCCLXIX. Romæ
 aderat quando Iohannes Palæologus Imperator
 Orientis ejuravit schisma Græcorum; & adhuc an-
 no MCCCLXX. erat in Italia, ut patet ex eodem ve-
 teri codice Colbertino. Tandem reversus in Gal-
 liam, anno sequenti obiit apud Borbonium in diœ-
 cesi Avenionensi die undecima Junij, & apud Car-
 thufianos Villæ-novæ sepultus est, ut docent
 membranę quas diximus Ecclesiæ Ausciensis. Ex
 his quæ dicta sunt facile quivis intelliget non po-
 tuisse Arnaldum interesse Concilio Vaurenfi, ut
 qui longo terrarum intervallo discretus esset à
 Gallia Narbonensi, adeoque necessarium fuisse ut
 vices suas alij cuiquam committeret.

I. C A R C A S S O N.] cognomento Fabra, Epif-
 copo antea Dertusensi in provincia Tarraconensi, ad
 Carcaffonensem translato anno MCCCLXII. literis In-
 nocentij VI. datis Avenione 14. Idus Ianuarij. Factus
 autem fuerat Episcopus Dertusensis anno MCCCLVII.
 die xxvii. Martij. Vivebat adhuc anno MCCCLXIX.
 die x. Junij; ut patet ex ejus literis de conservatio-
 ne bonorum Collegij sancti Martialis quod apud
 Tolosam fundavit idem Innocentius sextus, quæ
 extant in archivo ejusdem Collegij.

B. C O N V E N A R U M] Vocabatur Bertran-
 dus de Cosnaco, oriundus è diœcesi Lemovicensi,
 haud procul Briva oppido, factus Episcopus Con-
 venarum anno MCCCLIV. ut docet Arnaldus Ohie-
 nartus in Notitia Vasconiæ. Hunc Papa Urbanus
 V. in Hispaniam misit ut concordiam revocari procu-
 raret inter Reges Castellæ, Arragoniæ, Lusitaniæ,
 & Navarræ; ac mortuo interim Urbano, Grego-
 rius XI. in eodem munere permanere jussit; ut
 docet Hieronymus Surita in libro x. Annalium
 Aragoniæ cap. xlii. Quo tempore, licet absens,
 d iiij

creatus est Cardinalis a Gregorio anno MCCCXXXI, VI. Idus Iunij; ac tamen moris non esset (quem admodum etiam colligitur ex epistola Innocentij VI. ad Petrum Regem Aragonum, quæ edita est à Raynaldo ad an. 1356. §. 41.) ut pileus rubeus cuiquam nisi pontificia manu daretur, illum tamen Gregorius ad Bertrandum misit per Annaldum Andree Subdiaconum Burdegalensem; ut docent ejusdem Gregorij literæ ad eum scriptæ, quæ in omnium manibus versantur. Causam autem mittendi ad Bertrandum pilei hanc præcipuam assignat Gregorius in eisdem literis, quòd de mandato sedis apostolicæ in remotis partibus pro arduis & publicis negotiis immoraretur, & ut ex pilei illius acceptione ampliùs honoraretur à Principibus ad quos missus erat. Has porrò mittendi ad absentem pilei justas tum causas fuisse visas docet auctor illorum temporum, qui non ita multò post Clementis VI. pontificatum edidit vetus ceremoniale in quo continentur *ceremonia & sollempnitates solite servari in creatione novorum Cardinalium*, quod extat manuscriptum in Bibliotheca Regia. Ait ergo auctor ille: *Regulariter autem Cardinali novo absentis capellus rubeus per Dominum Papam non mittitur. Interdum tamen de gratia speciali mitti ei per Dominum Papam consuevit, quando antea missus Legatus vel Nuncius per eum fuerat pro pace inter Reges vel Regem & Principes tractanda & consummanda, ad finem quòd ipse Cardinalis per ipsos in majori reverentiâ habeatur, & ad pacem ex hoc meliùs & faciliùs inducatur.* Quia verò moris quoque non erat ut Titulus cardinalitius daretur absentibus, Bertrandus Titulo caruit aliquandiu. Sed tandem cùm venisset Avenionem, Titulum accepit sancti Marcelli; ut colligitur ex testamento Gregorij XI. quod editum est in tomo

sexto Spicilegij Dacheriani. Semper tamen vocatus est Cardinalis Convenarum, pro more illius seculi; ut colligitur ex eodem Gregorij testamento, ex Concordia de qua mox dicemus, & ex Iohanne Mariana. Illo porrò tempore quo Nuncium apostolicæ sedis agebat in Hispania, sedavit graves controversias quæ erant inter Petrum Regem Aragonum & Clerum Catalonia, occasione immunitatum ecclesiasticarum, quas à Rege violari contendeant Archiepiscopus Tarraconensis & ceteri Prælati illius provinciæ. Extat adhuc illa Concordia, inita Barcinone anno MCCCCLXXII. inter Cardinalem Convenarum & Eleonoram Regis uxorem, penes quam potiùs quàm penes maritum inerat vis imperij. Tanta autem est etiamnum illius Concordiæ auctoritas, ut hodiè que observetur in Catalonia, & in volumine Constitutionum sive juris municipalis illius provinciæ ferè tota descripta sit, è Latina lingua in Catalanicam versa. Verùm quoniam hæc hactenus non prodiit integra, neque ea lingua qua fuit edita, & utilis etiam esse potest in aliis regionibus, operæ pretium puto me facturum, si hæc eam edidero in appendice actorum veterum. Ceterùm illud etiam admonendum est, graviter errare eos qui Bertrandum hunc de Cosnaco confundunt cum Bertrando de Chanaco Cardinale Clementis septimi. Nam Chanacorum gens valde diversa fuit à Cosnaca, tametsi utraque fuerit Lemovicensis. Erratum autem est in literis indulgentiæ concessæ à Patribus Concilij Vaurensis anni MCCCCLXXVII. quam edidimus post statuta illius Concilij, ubi Episcopus iste Convenarum vocatur Bernardus, cum scribi debuisset Bertrandus. Sed sequi volumus editionem Catelli, qui hanc indulgentiam emisit in lucem.

CAP. LXI.

Quod heic statuitur de Capella quam quilibet Episcopus Ecclesiæ suæ donare tenetur, repetitum deinde fuit in capite IX. Concilij quod anno MCCCLXXIV. apud Narbonem habuit Petrus Archiepiscopus Narbonensis, & hætenus in universa Occitania observatur. Eo porrò, ut arbitror, exemplo excitatus Ennecus Valterra Tarraconensis Episcopus, in Concilio Tarraconensi habito anno MCCCXCI. edixit ut quilibet Episcopus provinciæ Tarraconensis donet Ecclesiæ suæ cathedrali unam Capellam de panno serico, vel de auro, saltem valentem trecentos florenos, vel trecentos florenos deponat. Extat decretum illud Concilij Tarraconensis. Sed præterea illius mentio extat in Statutis Ecclesiæ Barcinonensis, quæ apud nos extant in veteri codice manuscripto, edita in Capitulo generali anno MCCCXXIII. à Francisco Clementis Patriarcha Hierosolymitano Episcopoque & Administratore perpetuo sedis & Ecclesiæ Barcinonensis; ut patet ex capite VIII. eorundem Statutorum, quod descriptum reperies, lector, in appendice actorum veterum.

CAP. LXVI.

Decretalis constitutio Bonifacij VIII. cujus mentionem faciunt hoc loco Patres Concilij Vaurenfis, non extat inter constitutiones Bonifacij, sed descripta est in Clementina *Dudum*. de sepulturis.

CAP. LXXXIX.

Ex hoc capite videtur colligi, multos per ea tempora carnibus uti solitos diebus jejuniorum ac quadragesimæ, etiam citra infirmitatem aut aliam gravem causam, modò accederet Confessariorum con-

sensus & auctoritas, ea fortassis de causa, quòd putarent jejunium non in carnum abstinentia positum esse, sed in sobrietate & temperantia. Verùm quia difficilis est moderatio inter delicias carnum, Ecclesia prudenter decrevit uti Christiani à carnibus omnino abstinerent diebus jejuniorum & quadragesimæ, tum etiam multis aliis anni diebus.

C A P. C X X X I I I.

PETRO DE SORTENACO] qui dein à Gregorio XI. factus est Cardinalis. Fuit autem patria Cadurcensis; ut fidem facit vetus scriptor vitæ ejusdem Gregorij, itémque Jacobus de Sena in Facto edito in causa schismatis. Falluntur enim vehementer qui putant illum esse ortum ex profapia de Vignone dominorum Cercenaschi oppidi inter Alpes & Taurinum. Falluntur etiam qui Cardinalem Vivariensem ob hoc dictum putant, quòd fuerit patria Vivariensis. Quod intrepidè scriptum video à nonnullis. Sed is vocatus est Cardinalis Vivariensis, pro more illius seculi, quia Episcopus Vivariensis erat eo tempore quo factus est Cardinalis.

PETRO DE VERNHIO.] Tutelensis iste fuit, ut docet idem scriptor vitæ Gregorij. Canonicum Narbonensem fuisse probat hic locus Concilij Vauvrensis, Dein Archidiaconus Rothomagensis, ac Gregorij XI. Referendarius, sacrique Palatij causarum Auditor, & Cardinalis ab eodem Gregorio factus est. Eo factis functo, in partes Clementis VII. transgressus est, electionique Benedicti XIII. interfuit anno mcccxciv. Sed hunc tamen in generali subtractione obedientiæ deseruit anno mcccxcviii. ut docet Surita in libro tertio Indicum. Obiit anno mccccliii. die sexta Octobris, quemadmodum scribit Felix Contelorius in Elencho Cardinalium.

AMELIO DE LAUTRECO.] Episcopo
postea Convenarum, Cardinale creato à Clemente
VII. anno MCCCLXXXV. die XII. mensis Julij.

CONCILIVM NARBONENSE

Habitu anno MCCCLXXIV.

CONCILII istius Narbonensis canones descripti sunt ut plurimum ex superioribus Conciliis à Petro Archiepiscopo Narbonensi celebratis, neque Notis nostris indigent. Illud tantum admonere sufficiat, ex epistolis Gregorij XI. heic insertis colligi illum existimasse necessariam esse Conciliorum provincialium celebrationem ad conservandam disciplinam ecclesiasticam morésque Christianorum informandos.

CONCILIVM AVENIONENSE.

GASBERTUS de Bellania Arelatensis Archiepiscopus, qui Concilio præsidebat, Iohannis XXII. conterraneus fuit, natus in parœcia sancti Petri de Dunzaco apud Cadurcos. Hunc idem Iohannes Episcopum Massiliensem creavit. Falluntur enim qui Gasbertum anno MCCCLXXIV. cathedram Massiliensem tenuisse putant. Nam anno MCCCLXXVII. mense Majo Raymundus erat Episcopus Massiliensis; ut patet ex Sententia Michaëlis Inquisitoris hæreticæ pravitatis in Arelatensi, Aquensi, & Ebreduensi provinciis ab apostolica sede deputati, data adversus quosdam hæreticos apud Massiliam eo anno combustos, quæ exstat in veteri codice MS.